

тувати та модифікувати залежно від кількості учасників, їх рівня володіння іноземною мовою та тематики завдань; можна змінювати форми оцінювання відповідно до мети перевірки: розуміння завдання в цілому, детальне засвоєння інформації, вміння співпрацювати з іншими учасниками, вміння презентувати опрацьований матеріал. Отже, метод «складання мозаїки» є активним і цікавим методом навчання, який може мати подальший творчий розвиток.

Н. Б. Чернова, викладач,
кафедра іноземних мов ФМЕіМ

ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНИЙ МЕТОД

Одним з найбільш серйозних та всеохоплюючих методів вивчення іноземної мови є лінгвосоціокультурний, що передбачає апеляцію до такого компоненту, як соціальне та культурне середовище. Прибічники цього методу впевнені, що мова втрачає життя, коли викладачі та студенти ставлять за мету оволодіти лише позбавленими життя лексико-граматичними формами. Насправді, особистість і мова — це продукти культури. Найпереконливіше це підтверджують мовленнєві помилки. Той, хто вивчає англійську, може вжити граматично правильний вираз *The Queen and Her relatives*, але британець не одразу зрозуміє, що мається на увазі *The Royal Family*; або, наприклад, така фраза, як *Герой* — виразник ідей автора була перекладена реченням «*The hero is the loudspeaker of the author*» («гучномовець автора»), а в ідеалі треба було вжити «*mouthpiece*» («виразник інтересів, поглядів тощо»). Такі курйози зустрічаються досить часто. Треба пам'ятати, що як в англійській, так і в українській мові існує багато виразів та словосполучень, які не можна перекладати дослівно. Наприклад, англійський вираз *to talk shop* означає розмовляти на професійні теми, *to travel light* — подорожувати без нічого, *to have green fingers* — мати здібності до садівництва, *to have a sweet tooth* — любити солодощі, *Dutch comfort* — слабка втіха, *moonlighter* — сумісник, підробітник, *corridors of power* — правлячі кола. Якщо для нашого співвітчизника, який поверхнево володіє мовою, різниця між виразами *Don't you want to go?* і *Would you like to go?* не дуже велика, то для британця вона принципова, оскільки перше він сприйме як не най-

кращий тон. Звичне для нашого ділового спілкування «*Які питання вас цікавлять?*» часто перекладають як «*What problems are you interested in?*», не враховуючи, що в англійській слово «problems» має стійкий негативний відтінок. Вірно це питання буде звучати: «*What issues are you interested in?*» На сучасному етапі, коли інтерес до окремих культур і націй постійно зростає, подібні помилки неприпустимі. Лінгвосоціокультурний метод бере до уваги той факт, що 52 % помилок робляться під впливом рідної мови, а 44 % криються всередині матеріалу, що вивчається. Раніше стежили за правильністю мовлення; зараз, окрім цього, прагнуть збільшити її змістовність. Важливим є зміст інформації, що передається, тобто комунікативний рівень, тому що у будь-якому випадку кінцевою метою спілкування є те, щоб тебе зрозуміли.

Лінгвосоціокультурний метод включає два аспекти спілкування — мовленнєве і міжкультурне. Для студента важливий не тільки високий рівень читання, письма, перекладу, але й «лінгвосоціокультурна компетенція». Лінгвосоціокультурний метод народився на перетині понять *мова* та *культура*. Автори методики (серед них одне з головних місць посідає С. Г. Тер-Минасова) по-іншому підійшли до цих визначень. Мова — це не тільки словниковий запас, але й спосіб людини виражати себе. Вона слугує меті комунікації і здатна виразити всю сукупність знань та уявлень людини про світ. На Заході мова розуміється як «система спілкування», що складається з певних фрагментів та набору правил, які використовуються з метою комунікації. Дуже важливою відмінністю західного лінгвістичного мислення є розуміння мови не тільки у зв'язку з певною державою, але й з певною частиною країни, районом і т. д. За таким підходом мова йде пліч-о-пліч з культурою частини країни, області, тобто з ідеями, звичаями певної групи людей, суспільства. Міжкультурна комунікація — це перш за все адекватне взаєморозуміння двох співрозмовників або людей, що обмінюються інформацією, приналежних до різних національних культур. Тоді їх мова стає знаком приналежності її носіїв до певного соціуму.

Лінгвосоціокультурний метод об'єднує мовні структури (граматику, лексику тощо) із позамовними факторами. Тоді на перетині світогляду у національному масштабі і мови народжується той багатий світ мови, про який писав лінгвіст В. фон Гумбольдт: «Через різноманіття мови для нас відкривається багатство світу та різноманіття того, що ми пізнаємо у ньому...». Лінгвосоціокультурна методика базується на такій аксіомі: «В основі мовних структур знаходяться структури соціокультурні». Ми пізнаємо

світ за допомогою мислення в певному культурному полі і користуємося мовою для вираження своїх вражень, вмінь, емоцій, сприйняття.

Метою вивчення мови за допомогою даного методу є полегшення розуміння співрозмовника, формування сприйняття на інтуїтивному рівні. Тому кожен студент має ставитися до мови, як до дзеркала, в якому відображуються географія, клімат, історія народу, умови його життя, традиції, побут, повсякденна поведінка, творчість.

О. В. Чуркіна, старш. викл.,
кафедра іноземних мов ф-ту МЕіМ

СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У процесі розвитку методики викладання іноземних мов час від часу виникали кризи дефіциту й «надвиробництва» ідей, які необхідні для формування нового методологічного напрямку. Перехід до комунікативного навчання здійснювався в умовах явної недостатності плідних і дійсно нових ідей. Саме ця криза викликала пошук нових методик викладання іноземних мов (ІМ) і сприяла розвитку таких сучасних методичних концепцій, як комунікативна, проектна, інтенсивна, діяльнісна і концепція дистанційного навчання.

Насамперед потрібно сказати, що всі ці методики мають спільну мету навчання: навчити спілкуванню на ІМ. Крім того, в їх основі є низка загальних методичних принципів навчання ІМ, а головний принцип — це принцип активної комунікації, де основа — це ситуації різного характеру. Але при цьому всі ці принципи орієнтовані на особистість й ефективніше всього мають бути реалізовані в позитивному психологічному кліматі. Ще одним значним моментом даних методик є створення мотивації, що забезпечує зацікавленість студентів у процесі навчання. Також варто згадати, що в сучасних методиках викладання ІМ значну роль відіграє самостійна пізнавальна діяльність студентів, студенти повинні проявляти більше самостійності, тому що це краще сприяє запам'ятовуванню вивчаемого матеріалу. Таким чином, головна ідея вище згаданих методик викладання ІМ однакова: навчання за допомогою спілкування.